

Det stora kruxet

Man kunde nästan tro att Barack Obama har blivit vald till Messias. Så megalomana är förväntningarna inför hans snart vidtagande period som president. Förenta staternas snart tjugo år långa epok som världens enda supermakt, ja rättare sagt hypermakt, har nått sin första stora vändpunkt.

Världens övriga stormakter har inte alls en sådan ekonomisk styrka eller samhällelig vitalitet att de inom de närmaste åren skulle kunna börja hota amerikanernas kulturella och militära hegemoni i världen. Men Obama ärver ett rike med ovanligt många självförvållade och strukturella problem.

Ingen vet när den ekonomiska världskrisen är över. Alla vet däremot att den beror på den amerikanska finansmarknadens hasardspel, som hänsynslöst drog nytta av människans inneboende konsumtionsbegär.

Krigen i Afghanistan och Irak kommer inte att gå till historien som det godas seger över det onda. Den internationella terrorismen bör bekämpas och kväsningen av brutala diktaturer som Saddam Husseins regim är i sig moraliskt berättigad. Sättet på vilket Georg Bush Jr försökt knäcka dessa nötter har däremot varit häpnadsväckande arrogant och i stark inkonsekvens med det man säger sig vilja uppnå.

Slutligen har vi den globala uppvärmningen som trots all retorik om att västvärlden bär ett speciellt ansvar som inte tycks kunna lösas vare sig gemensamt eller ansvarsfullt. Och detta framförallt för att Förenta staternas politiska institutioner inte är beredda att axla ett långsiktigt ansvar för annat än de egna delstaternas levnadsstandard.

Alla dessa härvor har som bekant naggat amerikanernas good will i kanterna. Obama kan därför inte att avverka sin lilla kom-ihåg-lista i någon särskild ordning. Ekonomin, krigen, den globala uppvärmningen och amerikanernas luggslitna brand måste alla åtgärdas samtidigt. Detta är dock mycket lättare sagt än gjort. Oddsens för Obamas omval till president hösten 2012 är inte särskilt höga just nu.

Men vem vet, kanske den nuvarande krisen i världsekonomin tvingar fram nya och mer hållbara mekanismer på finansmarknaden snabbare än vi tror. Det finns rimliga möjligheter för amerikanerna att dra sig ur sina nuvarande krishärddar inom två-tre år. Sådant skulle enkelt återställa Uncle Sams anseende. Amerikanernas nuvarande krismedvetenhet gör dem också mer benägna till pragmatiska kompromisser med Kina, vilket i bästa fall kunde leda till en ekonomisk allians och kulturell diffusion mellan världens två viktigaste marknader.

Det stora kruxet är snarast att varken Förenta staterna eller Kina tillsvidare har visat någon konkret vilja att verkligen få bukt med den globala uppvärmningen. Det finns massor av geniala förslag om hur den i tekniskt hänseende eventuellt kan stoppas. Men ingen av dem har trovärdigt förklarat en enkel sak. Varför skulle en amerikansk eller kinesisk statschef riskera sin egen ställning och sitt lands ekonomiska bärkraft för att rädda något så obetydligt som jordens ekologiska jämvikt?

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 25.11.2008